

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

વિદ્યાશાખા : સામાજિક વિજ્ઞાન

વિભાગ : સમાજકાર્ય અને ગ્રામવિકાસ વિભાગ

અભ્યાસક્રમ : ગ્રામવિદ્યા સ્નાતક (BRS) : સત્ર-4 (ચોથું)

વસંત પંચમી સત્રાંત પરીક્ષા : મે - 2025

BRPD401 : પંચાયતી રાજ : આયોજન અને વિકાસ (બૃહદ સ્તર)

તા. : 07-05-2025

સમય 08-00 થી 10-30

બુધવાર

કુલ ગુણ : 60

Learning Outcomes (Lo's) :

1. આયોજનના બૃહદ માળખાઓની ઓળખ અને અગત્યતા વિદ્યાર્થી સમજશે.
2. સમસ્યાની ઓળખ માટે PRA ની વિવિધ પ્રયુક્તિઓનું પ્રયોજન કરતા શીખશે.
3. વિદ્યાર્થીની ગ્રામવિકાસ પ્રકલ્પ વ્યવસ્થાપનની સામાન્ય સમજ વિકસશે.
4. વિવિધ ક્ષેત્ર વિશેષ નાં આયોજનની સમજ વિકસશે.

નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ આપો.

- પ્રશ્ન-1 બૃહદ સ્તરીય આયોજનની સંકલ્પના, અર્થ સ્પષ્ટ કરી તેની લાક્ષણિકતાઓની વિગતે સમજૂતી આપો. [15]

અથવા

બૃહદ સ્તરીય આયોજનના માળખા સંદર્ભમાં નીતિ આયોગ અને રાજ્ય આયોજન પ્રભાગ આ સંસ્થાઓનો પરિચય, કાર્યો અને આયોજન દ્રષ્ટિએ તેના મહત્વ વિશેની તમારી સમજ સ્પષ્ટ કરો.

- પ્રશ્ન-2 જિલ્લા આયોજન એટલે શું ? સમજૂતી આપી, જિલ્લા આયોજનનું માળખું, સંગઠનો અને કાર્યોની સમજ જિલ્લા, તાલુકા કક્ષાના આયોજનની આવશ્યકતા, સંરચના અને ભૂમિકા સંદર્ભે વિગતે સમજાવો. [15]

અથવા

એકમલક્ષી અને સમુદાયલક્ષી બૃહદ આયોજનના ખ્યાલની સ્પષ્ટતા આપી, પછાત સમુદાયો : અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને સામાજિક શૈક્ષણિક પછાત વર્ગના વિકાસ આયોજન - યોજના વિશે વિગતે સમજૂતી આપો.

- પ્રશ્ન-3 ગ્રામવિકાસ પ્રકલ્પ વિશેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરતાં, પ્રકલ્પ દેખરેખ, મૂલ્યાંકન, અહેવાલ અને અહેવાલ પ્રકારોની સમજૂતી વિગતે આપો. [15]

અથવા

સહભાગી ગ્રામીણ ચકાસણી મૂલ્યાંકન (પી.આર.એ.)ના ખ્યાલની સમજૂતી સિધ્ધાંતો અને પદ્ધતિઓના સંદર્ભે વિગતે સમજાવો.

P.T.O.

પ્રશ્ન-4 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)

[15]

- 1) વંચિત જૂથ આયોજનનો ખ્યાલ : વિકલાંગોના સંદર્ભમાં.
- 2) વંચિત જૂથ આયોજનનો ખ્યાલ : મહિલાઓના સંદર્ભમાં.
- 3) સામાન્ય વહીવટ વિભાગ, આયોજન શાખાનો પરિચય અને કામગીરી.
- 4) ખાસ વિસ્તાર વિકાસ : સૂકા, પર્વતીય અને દરિયાકાંઠાના વિકાસ માટેનું આયોજન.
